

ЗВЯЗДА

Орган ЦК і МК КП(б) Б, ЦВК і СНК БССР

№ 48 (6024) 28 лютага 1938 г., панядзелак ЦАНА ТО КАП.

АБ ЗАЦВЯРДЖЭННІ „ПАЛАЖЭННЯ АБ ВЫБАРАХ У ВЯРХОУНЫ СОВЕТ БССР“

Пастанова VIII сесіі Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР XI склікання

Цэнтральны Выканаўчы Камітэт БССР пастанаўляе:

Зацвердзіць „Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі“.

Вык. аб. старшыні Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР Н. НАТАЛЕВІЧ.

Вык. аб. сакратара Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта БССР А. ЕРМАК.

27 лютага 1938 г. г. Менск.

ВЫБАРЧЫ ЗАКОН БССР ПРЫНЯТ

Учора закончыла сваю работу VIII сесія ЦВК БССР XI склікання. Адаптуемым галасаваннем пасля дакладнага абмеркавання прыняты выбарчы закон Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі.

Гэта яркая падзея ў жыцці беларускага народа! Рэспубліка мае свой выбарчы закон, заснаваны на самым дэмакратычным законе нашай соцыялістычнай радзімы — вялікай Сталінскай Канстытуцыі.

Гэтым самым беларускі народ яшчэ раз прадеманстравваў адзінства савецкай дзяржавы, адзінства савецкай дэмакратыі.

Два дні прадаўжаліся работы сесіі. Прадстаўнікі беларускага народа, члены ЦВК БССР, дэпутаты Вярхоўнага Савета ССР прынялі актыўны ўдзел у рабоце сесіі. Кожны прамоўца падкрэсліваў сапраўдна дэмакратычнасць выбарчага закона БССР.

Выступаўшы на яркіх прыкладах жыцця свайго горада, раёна, фабрыкі, заводу, калгаса дэманстравалі тэрмінова левінска-сталінскай нацыянальнай палітыцы, грандыёзны перамогі сацыялізма. Яны гаварылі аб росце фабрык, завадаў, калгасаў, росце культуры, росце добрабыту працоўных мас рэспублікі.

З усюды кожнага прамоўцы носілі гарачыя словы любові і адданасці да нашай вялікай большэвіцкай партыі, вялікай і ларгаюга, любімага правядзена таварыша Сталіна, словы ўдзячнасці за шчаслівае жыццё беларускага народа.

Удзельнікі сесіі гаварылі аб вялікім энтузіязме, актыўнасці, арганізаванасці беларускага народа ў часе выбараў у Вярхоўны Совет ССР. Яны гаварылі аб вялікім росце людзей, аб вылучэнні на дзяржаўную работу тысяч партыйных і непартыйных большэвікоў, для якіх падрыхтоўка да выбараў з'явілася сапраўды большэвіцкай школай выхавання.

Кожны прамоўца гаварыў аб бліскавай перамозе, атрыманай блокам камуністаў і беспартыйных, гаварыў аб неабходнасці поўнасна выкарыстаць волю працоўнай выбарчай кампаніі ў выбарах Вярхоўнага Савета БССР. Разам з тым прамоўцы падкрэслівалі вялікія залаты, якія ўскладваюцца на ўсе арганізацыі ў сувязі з надыходзячымі выбарамі ў Вярхоўны Совет БССР.

Выбары ў Вярхоўны Совет БССР выклікаюць новы ўздым актыўнасці ўсёй грамадскай рэспублікі. Выбары вылучаюць новых работнікаў, паказваюць на справе сваё ўменне беззаветна змагацца за справу Леніна—Сталіна, за справу сацыялізма. І аўсім аразумела, што ўсе сацыялістычныя, іх кіраўнікі павінны ўжо зараз азірнацца на сваю работу, рыхтавацца да надыходзячых выбараў.

Выбары Вярхоўнага Савета БССР будуць усенароднай праверкай работ нашых устаноў і арганізацый. «У нас няма да ўстаноў, якія прапуюць дрэнна. Бывае, што той ці іншы мясцовы орган улады не ўме аддаволіць тых ці іншых з шматбакоўна і ўсё ўзрастаючых запатрабаванняў працоўных горада і вёскі. Ці пабудавалі ты, ці не пабудавалі добрую школу? Ці палепшылі ты жыллёвыя ўмовы? Ці не бюракраты? Ці дапамог ты зрабіць нашу працу больш эфектыўнай, наша жыццё больш культурным? Такавы будучы крытэры, з якімі мільёны выбаршчыкаў будуць падыходзіць да кандыдатаў, адліваючы нягодных, выкрэсліваючы іх са спісаў, вылучаючы лепшых і выстаўляючы іх кандыатурамі... Усеагульна, роўныя, прамыя і таямныя выбары ў ССР будуць хлыстом у руках насельніцтва супроць дрэнна працуючых органаў улады». (Сталін).

Масы выбаршчыкаў пры наяўнасці кандыдатур у Вярхоўны Совет БССР будуць аднадушна аддаваць аб'яраванні, адарваўшыся ад мас адвагоў, яны будуць вылучаць і падтрымліваць кандыдатуры, выстаўленыя партыйнымі, прафсаюзнымі і грамадскімі арганізацыямі, будуць галасаваць за людзей, блізка знаёмых партыі Леніна—Сталіна, справе сацыялізма.

Армія агітатараў, прапагандаістаў у партыйных і непартыйных большэвікоў, дасяхова працаваючых у гунцы мас выбаршчыкаў у часе выбараў у Вярхоўны Совет ССР, зноў у такой-жа большэвіцкай энергіі павінна несіць вогненныя словы большэвіцкай праўды ў масы. Канстытуцыя і выбарчы закон БССР павінны стаць эдабрытам усіх працоўных рэспублікі. Трэба прыгледзець новыя тысячы агітатараў у партыйных і непартыйных большэвікоў для таго, каб разгарнуць велізарную перадыбарчую прапаганду і агітацыю.

Ужо зараз, з першых дзён падрыхтоўкі да выбараў трэба з усёй суверэнасцю аднесціся да арганізацыйна-тэхнічнай работы. Стварэнне калі 300 выбарчых акруг, тысяч выбарчых участкаў само па сабе сведчыць аб велізарным развароце арганізацыйнай работы. Складанне спісаў выбаршчыкаў, падбор і абсталяванне памішканняў пад выбарчы ўчасткі, стварэнне акруговых і ўчастковых выбарчых камісій патрабуюць ад партыйных і савецкіх арганізацый напружання сіл і ўвагі. У гэту важнейшую работу прыдзецца акумуляцыя кіраўнікам партыйных і савецкіх арганізацый, старанна прадумаць усе дэталі выбарчай кампаніі, каб не дапусціць ніякіх памылак і скажэнняў выбарчага закона...

Ворагі народа — трацкіска-бухарынскія і нацыянал-фашысцкія шпіёны і дыверсанты, прабаўшышы скарыстаць выбарчую кампанію па выбарах у Вярхоўны Совет ССР у сваіх падлых намерах, паспрабуюць весці падрыхтоўку да выбараў і ў часе надыходзячых выбараў. Таму ад усіх нас патрабуюцца лічы большае павышэнне пільнасці і насторожанасці, каб выкрыць і разграміць да канца ворагаў народа.

Непараўнальны выбары ў нашай краіне сацыялізма з выбарамі ў капіталістычных краінах. Там, у капіталістычных краінах, знішчаюцца асноўныя рэшткі дэмакратычных канстытуцый. Фашысцкія канібалы скасавалі і тую канстытуцыю, якая існавала ў Германіі, адмянілі выбары. Фашысцкія заправы Германіі, Італіі, Японіі, Польшчы асудзілі працоўных сваіх краін на голад, жабратва і выміранне. Там працоўныя маюць толькі права на беспрацоўе, права на голад, права на жабратва, права на самагубства, права на турэмнае з'яўленне. Фашысты не першы дэмакратыі. Фашызм і дэмакратыя несумяшчальны.

Беларускі народ, які жыў на граніцы двух светуў, з горда ўзняў галаву, і радасцю ідзе на выбары свайго рэспубліканскага вярхоўнага органа. На выбарах Вярхоўнага Савета ССР аднадушна аддаваць аб'яраванні, адарваўшыся ад мас адвагоў, яны будуць вылучаць і падтрымліваць кандыдатуры, выстаўленыя партыйнымі, прафсаюзнымі і грамадскімі арганізацыямі, будуць галасаваць за людзей, блізка знаёмых партыі Леніна—Сталіна, справе сацыялізма.

Беларускі народ сустрэне выбары Вярхоўнага Савета БССР новымі перамогамі на ўсёй франтах сацыялістычнага будаўніцтва і выбараў дэпутатаў у парламент Беларускай Совецкай Соцыялістычнай Рэспублікі гэтак-жа актыўна, гэтак-жа арганізавана, гэтак-жа бліскава, як выбіраў дэпутатаў у Вярхоўны Совет ССР.

„ПАЛАЖЭННЕ АБ ВЫБАРАХ У ВЯРХОУНЫ СОВЕТ БССР“

РАЗДЗЕЛ I ВЫБАРЧА СІСТЭМА

Артыкул 1. На падставе артыкула 110 Канстытуцыі Беларускай ССР выбары дэпутатаў у Вярхоўны Совет Беларускай ССР праводзяцца выбаршчыкамі на аснове ўсеагульнага, роўнага і прамога выбарчага права пры тайным галасаванні.

Артыкул 2. На падставе артыкула 110 Канстытуцыі Беларускай ССР выбары дэпутатаў з'яўляюцца ўсеагульнымі: усе грамадзяне Беларускай ССР, дасягнуўшы 18 год, незалежна ад расавай і нацыянальнай прыналежнасці, веравызнання, адукацыйнага павы, аседласці, сацыяльнага паходжання, маёмнасці становішча і мінутай дзейнасці, маюць права удзельнічаць у выбарах дэпутатаў і быць выбранымі ў Вярхоўны Совет Беларускай ССР, за выключэннем страціўшых розум і асоб, асуджаных судом з пазбаўленнем выбарчых правоў.

Артыкул 3. На падставе артыкула 111 Канстытуцыі Беларускай ССР выбары дэпутатаў з'яўляюцца роўнымі: кожны грамадзянін мае адзін голас; усе грамадзяне прымаюць удзел у выбарах на роўных падставах.

Артыкул 4. На падставе артыкула 112 Канстытуцыі Беларускай ССР жанчыны карыстаюцца правам выбіраць і быць выбранымі нароўні з мужчынамі.

Артыкул 5. На падставе артыкула 113 Канстытуцыі Беларускай ССР грамадзяне, якія знаходзяцца ў рэдах Чырвонай Арміі, карыстаюцца правам выбіраць і быць выбранымі нароўні з усімі грамадзянамі.

Артыкул 6. На падставе артыкула 116 Канстытуцыі Беларускай ССР кандыдаты пры выбарах выстаўляюцца па выбарчых акругах.

РАЗДЗЕЛ II СПІСЫ ВЫБАРШЧЫКАЎ

Артыкул 7. Спісы выбаршчыкаў складаюцца ў гарадах гарадскімі Саветамі дэпутатаў працоўных, а ў гарадах з раённым падзелам — раённым Саветам; у сельскіх мясцовасцях — сельскім (сіла, вёска, мястэчка, пасёлак) Саветам дэпутатаў працоўных.

Артыкул 8. У спісы выбаршчыкаў уключаюцца ўсе грамадзяне, якія маюць выбарчае права і пражываюць (пастаянна ці часова) на момант складання спісаў на тэрыторыі данага Савета, дасягнуўшыя з дня выбараў 18 год.

Артыкул 9. Не ўносяцца ў спісы выбаршчыкаў асобы, пазбаўленыя выбарчых правоў па судовых прысудах на працягу ўсяго ўстаноўленага ў прыговорах тэрміну пазбаўлення выбарчых правоў, а таксама асобы, прызначаныя па ўстаноўленым законам парадку страціўшым розум.

Артыкул 10. Спісы выбаршчыкаў складаюцца па кожнаму выбарчаму участку ў алфавітным парадку з улікам прозвішча, імя, імя па бацьку, узросту і месца жыхарства выбаршчыка і падпісваюцца старшынёй і сакратаром Савета дэпутатаў працоўных.

Артыкул 11. Ніхто з выбаршчыкаў не можа быць унесены больш, чым у адзін выбарчы спіс.

Артыкул 12. Спісы выбаршчыкаў, якія знаходзяцца ў вайсковых частках і вайсковых агулчэннях, складаюцца камандаваннем па падпісамі камандзіра і ваеннага камісара. Усе італьянскія ваеннаслужачыя ўносяцца ў спісы выбаршчыкаў па месцу жыхарства адпаведнымі Саветамі дэпутатаў працоўных.

Артыкул 13. Спісы выбаршчыкаў выбарчых участкаў, створаных пры больніцах, радзільных дамах, санаторыях і іншых лячэбных установах, складаюцца як не хворых грамадзян, так і на медыцынскіх персанал, які знаходзіцца на дэжурстве ў дзень выбараў.

У выбарах не могуць прымаць удзел хворыя, якія знаходзяцца ў скарачэннях і дыфэральных аддзяленнях.

Артыкул 14. За 30 дзён да выбараў

Совет дэпутатаў працоўных выпецвае спісы выбаршчыкаў для ўсеагульнага агляду або забяспечвае выбаршчыкам магчымасць азнаёміцца з гэтымі спісамі ў памішканні Савета.

Артыкул 15. Арыгінал спісаў выбаршчыкаў захоўваецца адпаведна ў Савете дэпутатаў працоўных і ў вайсковай частцы ці ў вайсковым агулчэнні.

Артыкул 16. Пры перамене выбаршчыкам месца свайго пражывання ў тэрмін паміж апублікаваннем спіса выбаршчыкаў і днём выбараў адпаведны Совет дэпутатаў працоўных выдае яму па форме, устаноўленай Цэнтральнай выбарчай камісіяй, «пасведчанне на права галасавання» і «адназначы» ў спісе выбаршчыкаў — «выбачы»; у пункце новага месцажыхарства — пастаяннага ці часовага — выбаршчыка ўносяцца ў спіс выбаршчыкаў пры праўдзеным пасведчанні асобы, а таксама «пасведчанні на права галасавання».

Артыкул 17. Валя аб няправільнасці ў спісе выбаршчыкаў (неўключэнне ў спіс, выключэнне са спіса, скажэнне прозвішча, імя, імя па бацьку, няправільнае ўключэнне ў спіс асоб, пазбаўленых выбарчых правоў) падаецца ў Совет дэпутатаў працоўных, які апублікаваў спіс.

Артыкул 18. Выканаўчы камітэт Савета дэпутатаў працоўных абавязан разгледзець кожную заяву аб няправільнасці ў спісе выбаршчыкаў у трохдзённы тэрмін.

Артыкул 19. Пасля разгляду заявы аб няправільнасці ў спісе выбаршчыкаў, выканаўчы камітэт Савета дэпутатаў працоўных абавязан унесці неабходныя выпраўненні ў спіс выбаршчыкаў, або выдць заявіцелю пісьмовую даведку аб матывах адхілення яго заявы; пры нягодзе з рашэннем Савета дэпутатаў працоўных заявіцель можа падаць скаргу ў народны суд.

Артыкул 20. Народны суд на працягу трох дзён абавязан у адкрытым судовым пасяджэнні з выклікам заявіцеля і прадстаўніц Савета разгледзець скаргу на няправільнасць у спісе і сваё рашэнне неадкладна паведамляе яму заявіцелю, так і Савету. Рашэнне народнага суда калчатковае.

РАЗДЗЕЛ III ВЫБАРЧЫЯ АКРУГІ ПА ВЫБАРАХ У ВЯРХОУНЫ СОВЕТ БССР

Артыкул 21. На падставе артыкула 21 Канстытуцыі БССР Вярхоўны Совет БССР выбіраецца грамадзянамі БССР па выбарчых акругах.

Артыкул 22. Выбарчая акруга па выбарах у Вярхоўны Совет БССР складаецца па прыпынку 20.000 насельніцтва — на акругу. Кожная выбарчая акруга па выбарах у Вярхоўны Совет БССР пастава аднаго дэпутата.

Артыкул 23. Утварэнне выбарчых акруг па выбарах у Вярхоўны Совет БССР праводзіцца Праэдыўмам Вярхоўнага Савета БССР.

Артыкул 24. Спіс выбарчых акруг па выбарах у Вярхоўны Совет БССР апублікоўваецца Праэдыўмам Вярхоўнага Савета БССР адначасова з назначэннем дня выбараў.

РАЗДЗЕЛ IV ВЫБАРЧЫЯ УЧАСТКІ

Артыкул 25. Для прыёму выбарчых бюлетэняў і падліку галасоў тэрыторыя гарадоў і раёнаў, што ўваходзяць у выбарчыя акругі па выбарах у Вярхоўны Совет БССР, падзяляецца на выбарчыя ўчасткі.

Артыкул 26. Утварэнне выбарчых участкаў праводзіцца ў гарадах гарадскімі Саветамі дэпутатаў працоўных, у гарадах з раённым падзелам — раённымі Саветамі дэпутатаў працоўных; у сельскіх мясцовасцях — раённымі Саветамі дэпутатаў працоўных.

Артыкул 27. Утварэнне выбарчых участкаў праводзіцца не пазней, чым за 45 дзён да выбараў.

Артыкул 28. Тэрыторыя сельсавета, які налічвае не больш 2.000 насельніцтва, складаецца, як правіла, адзін выбарчы ўчастак; у кожным сіле, вёсцы, пасёлку, мястэчку, якое налічвае ад 500, але не больш 2.000 насельніцтва, арганізуюцца асобныя выбарчыя ўчасткі.

У паселішчах або групе паселішч з насельніцтвам менш 500 чалавек, але не ніжэй 300 чалавек, у тых выпадках, калі адлегласць такіх паселішч да цэнтры выбарчага ўчастка пераўтварае 10 кіламетраў, могуць быць утвораны асобныя выбарчыя ўчасткі.

Артыкул 29. У пасоўных раёнах Палескай вобласці, дзе пераважаюць дрэбныя паселішчы, дапускаецца з пазноў Праэдыўмам Вярхоўнага Савета БССР арганізацыя выбарчых участкаў з колькасцю не менш 100 чалавек насельніцтва.

Артыкул 30. Гарады, рабочыя пасёлкі, а таксама сёлы і тэрыторыя сель-

савета, якія налічваюць больш 2.000 насельніцтва, падзяляюцца на выбарчыя ўчасткі з рэалізацыя адзін выбарчы ўчастак на 1.500—2.500 чалавек насельніцтва.

Артыкул 31. Войскія часткі і вайсковыя агулчэнні складаюць асобныя выбарчыя ўчасткі з колькасцю не менш 50 і не больш 1.500 выбаршчыкаў, якія ўваходзяць у выбарчую акругу па месцу знаходжання часткі або вайсковага агулчэння.

Артыкул 32. Пры больніцах, радзільных дамах, санаторыях, дамах інвалідаў з колькасцю выбаршчыкаў не менш 50 утвараюцца асобныя выбарчыя ўчасткі.

У больніцах з некалькімі карпусамі дапускаецца ўтварэнне выбарчых участкаў пры асобных карпусах пры наяўнасці ў кожным з іх не менш 50 выбаршчыкаў.

У больніцах і іншых лячэбных установах, дзе асобныя выбарчыя ўчасткі не арганізуюцца, дапускаецца прыём выбарчых бюлетэняў у самах больніцах і лячэбных установах вылучанымі членамі выбарчых камісій. У гэтых выпадках большыя снабжаюцца асобнымі выбарчымі скрынкамі.

Артыкул 33. Судны з колькасцю выбаршчыкаў не менш 25, знаходзячыся ў плаванні у дзень выбараў, могуць саставіць асобныя выбарчыя ўчасткі, уваходзячыя ў выбарчыя акругі па месцу прыпіскі судна.

РАЗДЗЕЛ V ВЫБАРЧЫЯ КАМІСІІ

Артыкул 34. Цэнтральная выбарчая камісія па выбарах у Вярхоўны Совет БССР складаецца з прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных і зацвярджаецца Праэдыўмам Вярхоўнага Савета БССР адначасова з апублікаваннем дня выбараў.

Артыкул 35. Цэнтральная выбарчая камісія ўтвараецца ў складзе старшыні, намесніка старшыні, сакратара і 10 членаў.

Артыкул 36. Цэнтральная выбарчая камісія:

- а) наглядае на ўсёй тэрыторыі БССР за ідульным выкананнем у колае выбараў «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР»;
- б) разглядае скаргі на няправільныя дзеянні выбарчых камісій і выносіць па скаргах калчатковыя рашэнні;
- в) устанавіць Узоры пятак, выбарчых скринаў, форму «пасведчання на права галасавання», форму і колер выбарчых бюлетэняў і канвертаў для іх, форму спісу выбаршчыкаў, форму праўдэчання па падліку галасоў, форму пасведчання аб выбары;
- г) рэгіструе выбарчых дэпутатаў у Вярхоўны Совет БССР;
- д) з'ява мадальнай камісіі Вярхоўнага Савета БССР справядлівасці па выбарах.

Артыкул 37. У кожнай выбарчай акрузе па выбарах у Вярхоўны Совет БССР утвараецца Акруговая па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчая камісія.

Артыкул 38. Акруговыя па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчыя камісіі складаюцца з прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных і зацвярджаюцца абласнымі Саветамі дэпутатаў працоўных не пазней, чым за 55 дзён да выбараў.

Артыкул 39. Акруговыя па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчыя камісіі ўтвараюцца ў складзе старшыні, намесніка старшыні, сакратара і 6 членаў.

Артыкул 40. Акруговыя па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчыя камісіі:

- а) наглядае за свечасовай арганізацыяй выбарчых участкаў адпаведнымі выканаўчымі камітэтамі Саветаў дэпутатаў працоўных;
- б) устанавіць парадкавыя нумары выбарчых участкаў;
- в) наглядае за свечасовым складан-

нем і давадненнем да ўсеагульнага ведама спісаў выбаршчыкаў;

г) рэгіструе выстаўленых з захаваннем патрабаванняў Канстытуцыі БССР і «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР» кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР;

д) снабжае ўчастковыя выбарчыя камісіі выбарчымі бюлетэнямі і канвертамі па ўстаноўленай форме;

е) робіць падлік галасоў і ўстанаўляе рэзультаты выбараў па акрузе;

ж) прадстаўляе ў Цэнтральную выбарчую камісію справядлівасці па выбарах;

з) выдае выбранаму дэпутату пасведчанне аб выбары.

Артыкул 41. Участковыя выбарчыя камісіі складаюцца з прадстаўнікоў грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных і зацвярджаюцца ў гарадах гарадскімі Саветамі дэпутатаў працоўных, а ў гарадах з раённым падзелам — раённымі Саветамі дэпутатаў працоўных; у сельскіх мясцовасцях — раённымі Саветамі дэпутатаў працоўных — не пазней, чым за 40 дзён да выбараў.

Артыкул 42. Участковыя выбарчыя камісіі ўтвараюцца ў складзе старшыні, намесніка старшыні, сакратара і 2—6 членаў.

Артыкул 43. Участковыя выбарчыя камісіі:

- а) робіць па выбранаму участку прыём выбарчых бюлетэняў;
- б) робіць падлік галасоў па кожнаму кандыдату ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР;
- в) перадае справядлівасці па выбарах у Акруговую выбарчую камісію.

Артыкул 44. Паслядзённы Цэнтральнай выбарчай камісіі, Акруговых і Участковых выбарчых камісій лічыцца сапраўдным, калі на іх прымае ўдзел больш паловы агульнага складу камісій.

Артыкул 45. Усе пытанні ў выбарчых камісіях вырашаюцца прастай большасцю галасоў; пры роўнасці галасоў — голас старшыні да перавагу.

Артыкул 46. Выданыя, зьяўленыя з правядзеннем выбараў у Вярхоўны Совет БССР, робіцца за кошт дзяржавы.

Артыкул 47. Цэнтральная выбарчая камісія, Акруговыя і Участковыя выбарчыя камісіі маюць сваю пачатку па ўзроў, устаноўленаму Цэнтральнай выбарчай камісіяй.

РАЗДЗЕЛ VI ПАРАДАК ВЫСТАЎЛЕННЯ КАНДЫДАТАЎ У ДЭПУТАТЫ ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

Артыкул 48. Права выстаўлення кандыдатаў у Вярхоўны Совет БССР забяспечваецца за грамадскімі арганізацыямі і таварыствамі працоўных — на падставе артыкула 116 Канстытуцыі БССР: за камуністычнымі партыйнымі арганізацыямі, прафесіянальнымі саюзамі, кааператывамі, арганізацыямі моладзі, культурнымі таварыствамі і іншымі арганізацыямі, зарэгістраванымі па ўстаноўленым законам парадку.

Артыкул 49. Права выстаўлення кандыдатаў ажыццяўляюць як рэспубліканскія органы грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных, так і іх абласныя і раёныя органы, таксама як агульныя сходы рабочых і служачых па падпрыемствах, чырвонаармейцаў — па вайсковых частках, а таксама агульныя сходы сялян — па калгасах, рабочых і служачых саўгасаў і саўгасах.

Артыкул 50. Кандыдаты ў дэпутаты не могуць быць членамі Акруговых па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчых камісій, а таксама Участковых выбарчых камісій той акругі, дзе яны выстаўлены кандыдатамі ў дэпутаты.

Артыкул 51. Не пазней, чым за 30 дзён да выбараў, усе грамадскія арганізацыі або таварыствы працоўных, якія вылучаюць кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР, абавязаны зарэгістраваць кандыдатаў у дэпутаты ў адпаведнай Акруговай па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчай камісіі.

Артыкул 52. Акруговыя па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчыя камісіі абавязаны зарэгістраваць усе кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР, выстаўленых грамадскімі арганізацыямі і таварыствамі працоўных з зах

„ПАЛАЖЭННЕ АБ ВЫБАРАХ У ВЯРХОЎНЫ СОВЕТ БССР“

(П Р А Ц Я Г)

робіцца шляхам апускання ў выбарчую скрынку выбарчага бюлетэня, запячатанага ў канверт.

Артыкул 68. У памяшканні для выбараў выдаюцца для запяўнення бюлетэня асобы пакой, у якім у часе галасавання забараняецца прысутнасць каго-б та ні было, у тым ліку і членаў Учасковай выбарчай камісіі, апрача галасуючых; пры допуску ў пакой для запяўнення бюлетэня адначасова некалькіх выбаршчыкаў, ён павінен быць абсталяван перагародкамі ці шырмай па ліку дапускаемых адначасова выбаршчыкаў.

Артыкул 69. Выбаршчык, які з'явіўся ў выбарчае памяшканне, прад'яўляе сакратару ці члену Учасковай выбарчай камісіі або пашпарт, або галасуючыя кніжку, або профсоюзны білет, або іншае пасведчанне асобы і пасля правяркі па спісе выбаршчыкаў і адзінак у спісе выбаршчыкаў атрымае выбарчы бюлетэнь і канверт устаноўленага ўзору.

Артыкул 70. На асоб, якія з'явіліся ў памяшканне для выбараў з пасведчаннем на права галасавання, згодна артыкула 16 гэтага «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР», Учасковая выбарчая камісія выдае асобны

спіс, які прыкладаецца да спісу выбаршчыкаў.

Артыкул 71. Выбаршчык у пакой, адведзены для запяўнення выбарчых бюлетэняў, астаўляе ў выбарчым бюлетэні прозвішча таго кандыдата, за якога ён галасуе, выкрэсліваючы астатніх; улажыўшы бюлетэнь у канверт і заклеіўшы яго, выбаршчык пераходзіць у пакой, дзе змяшчаецца Учасковая выбарчая камісія, і апускае канверт у выбарчым бюлетэнем у выбарчую скрынку.

Артыкул 72. Выбаршчыкі, якія не маюць магчымасці з прычыны непісьменнасці ці якога-небудзь фізічнага недахопу самастойна запоўніць выбарчы бюлетэнь, маюць права запрасіць у пакой, дзе запяўняюцца выбарчыя бюлетэні, любаго іншага выбаршчыка для запяўнення выбарчага бюлетэня.

Артыкул 73. Выбарная агітацыя ў выбарчым памяшканні ў часе падачы галасоў не дапускаецца.

Артыкул 74. Адказнасць за парадок у выбарчым памяшканні нясе старшыня камісіі, і яго расправяджэнні для ўсіх прысутных абавязкова.

Артыкул 75. У 12 гадзін ночы дня выбараў старшыня Учасковай выбарчай камісіі абвешчае пачатак галасоў закончана, і камісія прыступае да ўскрыцця выбарчых скрынак.

РАЗДЭЛ VIII

ВЫЗНАЧЭННЕ РЭЗУЛЬТАТАЎ ВЫБАРАЎ

Артыкул 76. У памяшканні, дзе Учасковая выбарчая камісія робіць падлік галасоў, пры падліку галасоў маюць права прысутнічаць спецыяльна на тое ўпаўнаважаныя прадстаўнікі грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных, а таксама прадстаўнікі друку.

Артыкул 77. Учасковая выбарчая камісія, ускрыўшы скрынку, зярае колькасць пададзена канвертаў з колькасцю асоб, якія прымаюць ўдзел у галасаванні, і рэзультаты зверкі заносіць у пратакол.

Артыкул 78. Старшыня Учасковай выбарчай камісіі ўскрывае канверты і абвешчае ў прысутнасці ўсіх членаў Учасковай выбарчай камісіі рэзультаты галасавання па кожнаму бюлетэню.

Артыкул 79. На кожнага кандыдата ў дэпутаты вядзецца падліковы ліст у 2-х экзэмплярах сакратаром камісіі і ўпаўнаважанымі на тое членамі Учасковай выбарчай камісіі.

Артыкул 80. Прызнаюцца несапраўднымі бюлетэні:

- а) неўстаноўленага ўзору і колеру;
- б) паданых без канверта ці ў канверце неўстаноўленага ўзору;
- в) з колькасцю кандыдатаў, перавышваючым лік выбіраемых дэпутатаў.

Артыкул 81. Пры ўзнікненні сумненняў у сапраўднасці выбарчага бюлетэня пытанне вырашаецца Учасковай выбарчай камісіяй шляхам галасавання, што адзначаецца ў пратаколе.

Артыкул 82. Учасковая выбарчая камісія складае па ўстаноўленай форме пратакол галасавання ў двух экзэмплярах, падпісваючых усімі членамі Учасковай выбарчай камісіі, у тым ліку абавязкова старшыню і сакратара.

Артыкул 83. У пратаколе галасавання Учасковай выбарчай камісіі павінен быць уключана:

- а) час пачатку і сканчэння падачы галасоў;
- б) лік выбаршчыкаў, падаўшых галасы па спісе выбаршчыкаў;
- в) лік выбаршчыкаў, падаўшых галасы па пасведчанні на права галасавання;
- г) лік пададзена канвертаў;
- д) кароткі выклад заў і скарг, пададзеных ва Учасковую выбарчую камісію,

і прыняцця Учасковай выбарчай камісіі рашэнні;

е) рэзультаты падліку галасоў па кожнаму кандыдату.

Артыкул 84. Пасля сканчэння падліку галасоў і складання пратакола, старшыня камісіі абвешчае рэзультаты галасавання ў прысутнасці ўсіх членаў камісіі.

Артыкул 85. Адзін экзэмпляр пратакола галасавання, складзенага Учасковай выбарчай камісіяй, з абодвума экзэмплярамі падліковых лістоў па кандыдатаў у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР накіроўваецца з нарчаным на працягу 24 гадзін у Акруговую выбарчую камісію.

Артыкул 86. Усе выбарчыя бюлетэні (асобна сапраўдныя і асобна прызнаны несапраўдныя) павінны быць апачатаны пачаткай Учасковай выбарчай камісіі і разам з другім экзэмплярам пратакола галасавання і пачаткай адзінак старшыню Учасковай выбарчай камісіі на таванне; у гарадах — гарадскім Саветам дэпутатаў працоўных, а ў гарадах з раённым падзелам — раённым Саветам дэпутатаў працоўных; у сельскіх мясцовасцях — раённым Саветам дэпутатаў працоўных.

Артыкул 87. На Саветы дэпутатаў працоўных укладзена абавязак захоўваць выбарчыя бюлетэні аж да зацверджання мадта дэпутата ад адпаведнага акругі Вярхоўным Саветам БССР.

Артыкул 88. Акруговая па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчая камісія робіць падлік галасоў па падставе пратаколаў, прадстаўленых Учасковымі выбарчымі камісіямі.

Артыкул 89. У памяшканні, дзе Акруговая выбарчая камісія робіць падлік галасоў, маюць права прысутнічаць пры падліку галасоў спецыяльна на тое ўпаўнаважаныя прадстаўнікі грамадскіх арганізацый і таварыстваў працоўных, а таксама прадстаўнікі друку.

Артыкул 90. На кожнага кандыдата Акруговая выбарчая камісія вядзецца ў 2-х экзэмплярах падліковых лістоў, у якім адзначаецца колькасць галасоў, атрыманых кожным кандыдатам у дэпутаты.

Артыкул 91. Акруговая выбарчая камісія складае пратакол галасавання ў 2-х экзэмплярах, падпісваючых усімі членамі Акруговай выбарчай камісіі, у тым ліку абавязкова старшыню і сакратара.

Артыкул 92. У пратаколе Акруговай выбарчай камісіі павінен быць уключана:

- а) агульны лік выбаршчыкаў па акрузе;
- б) агульны лік выбаршчыкаў, прыняўшых ўдзел у галасаванні;
- в) лік галасоў, пададзена за кожнага кандыдата ў дэпутаты;
- г) кароткі выклад заў і скарг, пададзеных у Акруговую выбарчую камісію, і прыняцця Акруговай выбарчай камісіі рашэнні.

Артыкул 93. Не пазней 24 гадзін пасля сканчэння падліку галасоў старшыня Акруговай выбарчай камісіі абавязана перадаць першы экзэмпляр пратакола з прыкладзенымі падліковымі лістамі ў запячатаным выглядзе праз нарчаных у Цэнтральную выбарчую камісію.

Артыкул 94. Кандыдат у дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР, які атрымаў абсалютную большасць галасоў, г. зн. больш паловы ўсіх галасоў, пададзеных па акрузе і прызнаных сапраўднымі, лічыцца выбарчым.

Артыкул 95. Пасля падпісання пратакола старшыня Акруговай па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчай камісіі абвешчае рэзультаты выбараў і выдае выбранаму кандыдату ў дэпутаты Вярхоўнага Савета БССР пасведчанне аб выбаранні.

Артыкул 96. Калі ні адзін з кандыдатаў не атрымаў абсалютнай большасці галасоў, адпаведна Акруговая выбарчая камісія адзначае аб гэтым асоба ў пратаколе і паведамляе ў Цэнтральную выбарчую камісію і адначасова абвешчае перабалатуючым двух кандыдатаў, атрымаўшых найбольшую колькасць галасоў, а таксама назначае дзень перабалатуючым не пазней, чым у двухтыднёвы тэрмін па сканчэнні першага туру выбараў.

Артыкул 97. Калі пададзена колькасць галасоў па акрузе складае менш паловы выбаршчыкаў, маюць права галасавань па гэтай акрузе, Акруговая па выбарах у Вярхоўны Совет БССР выбарчая камісія адзначае аб гэтым асоба ў пратаколе і паведамляе ў Цэнтральную выбарчую камісію, прычым у гэтым выпадку Цэнтральная выбарчая камісія назначае новыя выбары не пазней, чым у двухтыднёвы тэрмін пасля першых выбараў.

Артыкул 98. Перабалатуючым кандыдатаў у дэпутаты, таксама як новыя выбары ўзамен прызнаных несапраўднымі, праводзяцца на спісах выбаршчыкаў, складзеных для першых выбараў, і ў поўнай адпаведнасці з гэтым «Палажэннем аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР».

Артыкул 99. У выпадку выбыцця дэпутата са складу Вярхоўнага Савета БССР, Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР у двухтыднёвы тэрмін назначае ў адпаведнай выбарчай акрузе тэрмін выбараў новага дэпутата, а з не пазней, чым у двухмесячны тэрмін пасля выбыцця дэпутата са складу Вярхоўнага Савета БССР.

Артыкул 100. Усякі, хто шляхам гвалту, апакуства, пагроз ці падкупу будзе перашкаджаць грамадзяніну БССР у ажыццяўленні яго права выбараў і быць выбраным у Вярхоўны Совет БССР, — караецца пазбаўленнем волі на тэрмін да 2-х год.

Артыкул 101. Службовая асоба Савета ці член выбарчай камісіі, зрабіўшы падкупу выбарчых дакументаў ці заведана накіраванні падлік галасоў, — караецца пазбаўленнем волі на тэрмін да 3-х год.

У сучасны момант органамі НКВД ССРР закончана следства па справе змоўшчыцкай групы пад назвай «права-траціцкі блок». Як устаноўлена следствам, гэтая група арганізавалася па заданню разведка вярхоўнага ў ССРР замежных дзяржаў і паставіла сваёй мэтай шпінжар у карысць замежных дзяржаў, шпіндзітца, дыверсіі, тэрор, падрыхтаваў ваеннага напад гэтых дзяржаў на ССРР, паражэнне ССРР, расчлененне ССРР і адрыв ад яе Украіны, Беларусі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Грузіі, Азербайджана, Прымор'я на Далёкім Усходзе — у карысць памінаемых замежных дзяржаў, нарэшце, звар'язненне ў ССРР існуючага сацыялістычнага грамадскага і дзяржаўнага ладу, аднаўленне капіталізма, аднаўленне ўлады буржуазіі.

Следствам устаноўлена, што «права-траціцкі блок» аб'яднаў у сваіх радах падпольныя антысавецкія групы траціцкіх, прыхільных, зноўвучаў, меншавікоў, эсэраў, буржуазных нацыяналістаў Украіны, Беларусі, Грузіі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Азербайджана, Азербайджана.

Матэрыяламі следства ўстаноўлена, што ўдзельнікі «права-траціцкага блока» ўсе свае нарэзі ў барацьбе супроць саветаў улада і за аднаўленне ўлады буржуазіі ўскладзілі выключна на ўзброеную дапамогу замежных агра-сараў, аб'явіўшы аказваць змоўшчыцкую гэту дапамогу на ўмовах расчленення ССРР і адарвання ад ССРР Украіны, Беларусі, Сярэдне-Азіяцкіх рэспублік, Грузіі, Азербайджана і Прымор'я.

Як устаноўлена следствам, многія кіраўнікі і ўдзельнікі гэтай змовы з'яўляліся даўнімі агентамі замежных разведкаў, ажыццяўляўшы на працягу многіх год шпіёнскую дзейнасць у карысць гэтых разведкаў. Гэта, перш за ўсё, адносіцца да аднаго з націхніцкіх змовы — ворага народа Л. Троцкага, які, як гэта піяер устаноўлена, быў аказвае, як шпін, з адной замежнай разведкай ужо з 1921 г. і з другой замежнай разведкай — з 1926 г. Некалькіх з іх аб'явілі правакатарамі і агентамі царскай ахраны.

Устаноўлена, што большасць галоўна-права-траціцкага блока ажыццяўляла сваю шпіёнскую, шкідніцкую, дыверсію і тэрарыстычную дзейнасць па прамому заданню Троцкага, Бухарына, Рыкава і па планах, шырока задуманых і распрацаваных у генеральных штабах некаторых замежных дзяржаў.

Па частцы тэрарыстычнай дзейнасці «права-траціцкага блока» устаноўлена, што аб'явіўшы арганізавалі і ажыццяўлялі зладзейскае ўмяшчэнне В. В. Куйбішэва, В. Р. Менжынскага і А. М. Горькага пры дапамозе ўдзельніц змовы ўрачоў Л. Г. Левіна, І. Н. Назавога, А. І. Вінаградова і праф. Д. Д. Пятнёва.

Устаноўлена таксама, што зладзейскае забойства С. М. Кірава траціцка-зінюўскім цэнтрам было зроблена па рашэнню «права-траціцкага блока». Следства ўстанавіла, што гэтыя жудасныя злачынствы не былі выпадкова і ні для траціцкіх, ні для прыхільных.

Ужо ў 1918 годзе, непасрэдна ўслед за Кастрычніцкай рэвалюцыяй у Перыяд заключэння брацкага міру, Бухарын і яго група так званых «левых камуністаў» і Троцкі з яго групай сучаснага «левых» эсэрамі арганізавалі змову супроць В. І. Леніна, як галоўнага саветаў урада.

Бухарын, Троцкі і інш змоўшчыкі, які гэта відзе з матэрыялаў следства мелі сваёй мэтай сарваць брэсці мір, звар'язненне саветскага ўрада, арыштаваць і забіць В. І. Леніна, І. В. Сталіна і Я. М. Свердлова і сфармаваць новы ўрад з бухарынцаў, якія тады для маскіроўкі называлі сябе «левымі» камуністамі, траціцкімі і «левых» эсэраў.

У святле гэтых злачынстваў супроць Леніна і саветскай улады ў перыяд 1918 года робіцца яснай і зразумелай уся настанова злачынна дзейнасць траціцкіх і бухарынцаў супроць саветаў народа.

Па справе да судовай адказнасці прыцягнуты: Бухарын Н. І., Рыкаў А. І., Ягода Г. Г., Крэціцкі Н. Н., Ракоўнік Х. Г., Розенгольц А. П., Іванов В. І., Чэрны М. А., Грынко Г. Ф., Зеленкі І. А., Бессона С. А., Ірмаев А. А., Хадзевіч Файзула, Шаранговіч В. Ф., Зубараў П. Т., Буланов П. П., Левін Л. Г., Пятнёв Д. Д., Казакоў І. Н., Максімаў В. А. і Кручын П. П. Аб'явіўшы аб заключэнне зацверджана Пракурорам Саюза ССР і накіравана справай у Ваенную Калегію Вярхоўнага суда ССРР для разгляду ў адкрытым судowym пасяджэнні.

Справа слуханнем у Ваеннай Калегіі Вярхоўнага Саюза ССР назначана на 2 сакавіка г.г.

АБ ПАЛЯПШЭННІ ПРАКЕТНАЙ І КАШТАРЫСНАЙ СПРАВЫ І АБ УПАРАДКАВАННІ ФІНАНСАВАННЯ БУДАЎНІЦТВА

Пастанова Савета Народных Камісараў Саюза ССР

Совет Народных Камісараў Саюза ССР устаноўляе, што ў справе складання праектаў і каштарысаў па прамысловому будаўніцтву, а таксама ў арганізацыі фінансавання будаўніцтва ўсё яшчэ маюць месца буйнейшыя недахопы, якія прыводзяць да падааржэння і запігвання будаўніцтва і да аслаблення фінансавай дысцыпліны.

Адным з асноўных недахопаў праектна-каштарыснай справы прамысловага будаўніцтва з'яўляецца празмерная грамадзкая тэхнічная праектаў і каштарысаў, прывядзючая да рэзкага павелічэння іх аб'ёмаў і перагружкі вялікай колькасцю непатрабных дэталей, што вельмі ўскладняе іх складанне, праверку і афармленне.

Грамадзкая і складанасць каштарысаў стварылі ў праектна-каштарыснай справе зусім недапушчальную функцыянальную, пры якой складаннем каштарыснаў займаюцца спецыяльныя каштарыснікі, адвараны ад праектавання і будаўнічых работ. У той жа час праектыроўшчыкі не займаюцца складаннем каштарысаў і не ведаюць кошту праектнага імі будаўніцтва.

У сілу прамернай рэадуцыі каштарысных матэрыялаў і заграмаджэння іх дэталей, ніродна пры падліках дапускаюцца пропускі цэлых канструкцый і відў работ.

Нормы будаўніцтва праектавання, складаныя былым Усесаюзным камітэтам стандартызацыі, у сваёй большасці ўстарэлы, а асобныя ведомствы ўстанавілі ўласныя нормы праектавання, якія разыходзяцца адна з другой.

Існуючая практыка фінансавання будаўніцтва Прыбамань, з прычыны звыка фармальнага ле характару, не адпавядае задачам устанавлення належнага фінансаванага кантролю за ходам пабудовы прадпрыемства і захавання інтарэсаў дзяржавы ў будаўніцтве.

Істотным недахопам многіх праектаў з'яўляецца ігнараванне важнейшых тэхнічна-эканамічных пытанняў праектавання пабудовы, у прыватнасці:

- а) вытворчых і падошных цэхі прамысловых прадпрыемстваў размяшчаюцца ў разрозненых, раскіданых на абшарнай тэрыторыі будынках, замест аб'яднання іх у адным ці некалькіх кампактных будынках.

Перапавелічаныя памеры тэрыторыі і раскіданасць цэху прыводзяць да непрадукцыйных расходаў на агараджэнне тэрыторыі, ле ўпарадкаванне, да падзвіжэння ўнутрыаэрадовскіх пучэй і камунікацыйных ліній і да павелічэння эксплуатацыйных выдаткаў.

б) пры праектаванні прадпрыемстваў не выкарыстоўваюцца магчымасці іх узаемага кааперавання і прамысловых прадпрыемстваў часта будуюцца без уліку магчымасцей узяць іх у іншым прадпрыемствам раёна для арганізаваных агульных паслужак, энерга- і водазабеспячэння, каналізацыі, прапінжарнай аховы, абслугоўвання рамонтам і т. д.;

в) аб'ём і плошчы цэху, як правіла, вельмі перапаўняюцца, з прычыны недастаткова кампактнага расстаноўкі абсталявання і астаўлення непатрабных рэзерваў плошчы для расшырэння цэху; праектуюцца абшарныя кантоны будынкаў і памяшканні для бытавых патраб, перавышваючы патрабнасць у іх; прадпрыемства, прызначаныя толькі для работ у летні вытворчым сезон, часта праектуюцца ў выглядзе капітальных пабудов;

г) вялікі зліштваў дапускаюцца ў збудаванні і ўнутраным афармленні прадпрыемстваў (драгакаштучныя аблічаваныя матэрыялы, дэкаратыўныя калоны, барельефы, зноўвучаючы атынкаўка будынкаў, замест скарыстання аблічаванай цэглы, непатрабна ва многіх выпадках атынкаўка ўнутраных паверхняў і іш.);

д) адсутнічае тыпізацыя і стандартызацыя асобных канструкцыйных элементаў і будаўнічых дэталей (адлегласцей паміж калонамі, памераму інжынерных пабудов і працтрых будаўляў мастоў, памераму праёмаў, габарытаў дзвярэй і акон), што выклі-

кае бязметнае выдаткаванне вельмі значных сродкаў і часу на індывідуальнае, часта нізкакаснае праектаванне і тэрміновы прамысловы вытворчых дэталей, падаражае і запявае будаўніцтва;

е) нарэшце, буйнейшым недахопам праектавання і будаўніцтва з'яўляюцца гігантанія, маючы шырокае распаўсюджванне сярод гаспадарнікаў і будаўнікоў. Рэзультатам гэтага з'яўляецца захаленне праектаваннем прамысловых гігантаў і складаных камбінатаў, не лічыцца з умовамі месца і з эканамічнай неабходнасцю, што прыводзіць да вялікай затыка будаўніцтва, затрунненую па асабнаму вытворчасці і да амярчэння дзяржаўных сродкаў.

У мэтах паліяпшэння арганізацыі праектна-каштарыснай справы і фінансавання прамысловага будаўніцтва Савет Народных Камісараў Саюза ССР пастанавіў:

I. ПА ТЭХНІЧНЫХ ПРАЕКТАХ

1. Зацвердзіць «Інструкцыю па складанню праектаў і каштарысаў па прамысловому будаўніцтву».

2. Прапанаваць Наркамцэпраму, Наркамашу, Наркамтэму, Наркамхарцпрому, Наркамлему, Наркамлесу, НКПЗ, Наркамводу, Наркамату аховы здароўя і Наркамату Абароны, у адпаведнасці з асаблівасцямі іх будаўніцтва, у двухдэкадны тэрмін даць праектным арганізацыям указанні:

- а) аб больш эканамічным вырашэнні генеральных планаў прадпрыемстваў шляхам кампактнага размяшчэння асобных цэху і аб'яднання вытворчых і падошных цэху ў агульную карпус з прымяненнем у магчымых выпадках шматвэрхоўных будынкаў.

Пры праектаванні генеральных планаў прадпрыемстваў дапускаць рэзервіраванне тэрыторыі і плошчы прамысловых будынкаў і плошчы дазволу, у кожным асобным выпадку, адпаведнага Народнага камісара Саюза ССР або саюзнай рэспублікі.

б) аб скарочанні памераў дапаможных і падошных цэху, будынкаў і пабудов шляхам максімальнага скарыстання ўсіх магчымасцей узаемага кааперавання з іншымі прадпрыемствамі раёна ў справе снабжэння электраэнергіяй, вадой, арганізацыі агульных паслужак, каналізацыі, транспарта, прапінжарнай аховы, абслугоўвання рамонтам і т. д. у адпаведнасці з устаноўленай раённай планіроўкай прамысловага цэнтра.

в) аб забароне прымянення ў вытворчых і падошных цэху, заводзаву ўнутраных і іншых будынках на промляючых дарагіх аддзелачных матэрыялаў, мармара, граніта і іш., а таксама драгакаштучных упрыгожванняў — дэкаратыўных калон, порцікаў, барельефаў, скульптур і роспісу без дазволу на тое, у кожным асобным выпадку, народнага камісара.

г) аб забароне прымянення сутэльнай атынкаўкі паверхняў сцен прамысловых будынкаў, а таксама атынкаўкі ўнутраных паверхняў цэху, апрача выпадкаў, выклікаемых патрабаваннямі тэхналагічнага працэса або па дазволу народнага камісара.

д) аб расправяджэнні для кожнай галіны прамысловасці асноўных тыпаў будынкаў, вызначваючых сетку калон, і т. д., выходзячы з неабходнасці скарыстання колькасці тыпаў будынкаў і стандартных элементаў для іх у прадстаўленнем на зацверджанне наркома.

е) аб скарочанні норм адміністрацыйна-канторскіх і бытавых памяшканняў. 3. Даручыць Наркамату ўнутраных спраў, Наркамату аховы здароўя ССРР і ВПСЦ у двухмесячны тэрмін перагледзець адпаведна ў бок усунення існуючых зліштваў, дзейнічаючыя прапінжарнай і санітарнай нормы ў будаўніцтве і ўнесці іх на разгляд Ка-

мітэта па справах будаўніцтва пры СНК Саюза ССР.

4. Прапанаваць Наркамцэпраму, Наркамашу, Наркамлему ССРР і Соўнаркомом РСФСР і УССР у месячны тэрмін прадставіць у Эканамічны Совет пры СНК ССРР план расшырэння вытворчасці тыповых будаўнічых дэталей, у першую чаргу, дзвярэй, металічных і драўляных аконных пераплётаў з усімі прыладамі і санітарна-тэхнічнага абсталявання, маючы на ўвазе пераход у першую чаргу ў прамысловых цэнтрах ад сістэмы вырабу гэтых будаўнічых дэталей на самых пільныхках да пакупкі ў гатовым выглядзе ў заводзаву-пастаўшчыкоў.

5. Прапанаваць Наркамашу і Соўнаркомом РСФСР і УССР прадставіць да 1 мая 1938 года на зацверджанне Камітэта па справах будаўніцтва пры СНК Саюза ССР стандарты сучасных тыпаў санітарна-тэхнічнага абсталявання (водаканалізацыйны і вентыляцыйны пабудовы, атыпальных прыладаў, а таксама абсталявання вані, умывальнікаў, кухары і прыбяральняў).

Наркамцэпраму і Наркамлему прадставіць да гэтага-жа тэрміну на зацверджанне Камітэта па справах будаўніцтва пры СНК Саюза ССР новыя сучасныя стандарты акон і дзвярэй.

6. Прапанаваць Наркамцэпраму ў двухмесячны тэрмін адбраць лепшыя дэталі будынкаў і пабудов у ліку распрацаваных праектнымі арганізацыямі Наркамцэпраму і іншых наркаматаў і лапоўніцы іх тэхнічна-эканамічнай паказальнікамі, выдаць альбом гэтых дэталей тыражом у 15 тысяч экзэмпляраў для выкарыстання праектнымі арганізацыямі.

7. Адмяніць існуючую практыку аплата праектных работ у проц

VIII СЕСІЯ ЦВК БССР XI СКЛІКАННЯ

СПРЭЧКІ ПА ДАКЛАДУ тав. Н. Я. НАТАЛЕВІЧА аб праекце „Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР“

ПРАМОВА тав. М. В. КУЛАГІНА

(Дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, старшыня Слуцкага акрвыканкома)

Праект выбарчага закона, які сёння абмяркоўваецца і будзе зацверджана сесіяй ЦВК БССР, гаворыць аб неабходнасці перамогах, якія атрымаў беларускі народ пад кіраўніцтвам большавіцкай партыі, які ён здабыў у выніку жорсткай барацьбы з усімі ворагамі народа, а трапіўшы-бухарынскай і нацыяналі-фашыскай агентурой герман-польскага і японскага фашызма.

Кожны артыкул праекта «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР» гаворыць аб сапраўдным саюзніцтве, сталінскім дэмакратызме. Кожны артыкул праекта Палажэння гаворыць аб вялікіх клопатах партыі і ўрада абграмадзяніне Саюза.

Праект палкам і поўнаасно адпавядае інтарсам беларускага народа, палкам і поўнаасно выходзіць з асноў Сталінскай Канстытуцыі, палкам і поўнаасно выходзіць з асноў Канстытуцыі БССР, і мне здаецца, што за гэты праект мы будзем галасаваць адзінадушна, за гэта Палажэнне будзе галасаваць не толькі сесія, але і ўвесь беларускі народ.

Нём трэба неадкладна прыступіць да падрыхтоўкі да выбараў у Вярхоўны Совет БССР, трэба ўжо зараз скарэйшае ўсе нашы сродкі і сілы для таго, каб іскі ў масы арганізуюць гурткі па вывучэнню выбарчага закона. Трэба праарыць вялікую работу для поўнай ліквідацыі малалітвеннасці і неспрымальнасці сярод выбаршчыкаў.

Мы памятаем, з якім энтузіязмам, з якім палітычным уздымам адбываліся выбары ў Вярхоўны Совет БССР. Задумта да пачатку галасавання выбарчы палітычны актывізацыя выбаршчыкаў. Мы былі сведкамі найвялікшай палітычнай актывізацыі і арганізаваўнасці насельніцтва вакол лозунгаў нашай партыі. Выбары ў Вярхоўны Совет БССР мы павінны правесці на такім-жа высокім палітычным узроўні. Для гэтага трэба ўжо зараз лаяць адпаведнае напружанне, што ў нас, моў, ужо ўсё падрыхтавана да выбараў у Вярхоўны Совет.

На ўсіх выбарчых сходах, у часе выбараў у Вярхоўны Совет БССР, і на сходах працоўных, дзе мы дакладвалі аб выніках першай сесіі Вярхоўнага Савета БССР, мы адчувалі наколькі беларускі народ пазіць велізарнае клопата.

ПРАМОВА тав. Е. К. МАРУСЕВІЧ

(Член Прэзідыума ЦВК БССР)

VIII сесія Цэнтральнага Выканаўчага Камітэта Беларускай ССР сабралася для таго, каб абмеркаваць «Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР». Такой краіны, як наша свабодная і дэмакратычная краіна, — у свеце няма. Наш савецкі народ мае самы дэмакратычны выбарчы закон, пазбудаваны на аснове Сталінскай Канстытуцыі. Нярэўныя выбары замянены роўнымі, многааспартымі — прамымі. Адкрытыя выбары замянены тайным галасаваннем.

Дзе яшчэ існуе такая сапраўдная шырокая дэмакратыя, як у нашым вялікім Савецкім Саюзе!

Ні адна краіна ў свеце не можа праявіць такой дэмакратычнай Канстытуцыі.

Усе выступленні друкуюцца са скарачэннямі.

ты, дапамогу і ўвагу нашай большавіцкай партыі і таварыша Сталіна да працоўных БССР. (Працяглыя апладысменты).

Ні адзін сход не праходзіў без таго.

каб выступаючыя калгаснікі, калгасніцы, трактарысты, рабочыя саўгасаў, працоўныя не выказалі ад усяго сэрца сваю любоў і адданасць наму любімому таварышу Сталіну. (Працяглыя апладысменты, усё ўстаюць).

Праект новага выбарчага закона, які будзе зацверджана сесіяй, будзе абмяркоўвацца на сходах працоўных нашай рэспублікі. Няма сумнення, што і на гэтых сходах мы будзем чуць тыя-ж словы любові і адданасці народа нашай большавіцкай партыі, таварышу Сталіну. (Працяглыя апладысменты).

Няхай жыве і мацнее наш брацкі Саюз Савецкіх Савецкіх Рэспублік!

Няхай жыве і мацнее наш магутны і пераможны савецкі народ!

Няхай жыве наша слаўная камуністычная партыя!

Няхай доўгія годы жыве вялікі гений чалавечтва, наш любімы друг, настаўнік, бацька — таварыш Сталін! (Усё ўстаюць, Працяглыя, доўга незмаўваючыя апладысменты).

ПРАМОВА тав. С. Я. НОВІКА

(Пракурор БССР)

Праект выбарчага закона, які і сама Канстытуцыя БССР, прадстаўляе сабою дакумент сапраўднай, да канца наслыдаўнай савецкай дэмакратыі. У адноўленне ад буржуазных выбарчых законаў, звычайна праследуючы мэты не замацавання і забеспячэння канстытуцыйнага права, а, наадварот, мэты абмежавання і прамога адступлення ад іх, — савецкі выбарчы закон ні на ёту не адступае ад прынцыпаў нашай Канстытуцыі.

Артыкул 2 гэтага выбарчага закона, прынятага 24 мая 1938 г., прамая заўвага, што законы, прынятыя імперскім урадам могуць ухільцца ад імперскай канстытуцыі, калі яны не датычаць устроўства рэйхстага, які да рэчы скажаць, праз год быў ліквідаваны спецыяльным законам, у парадку ўкаванага вышэй «ухілення».

Наша Сталінская Канстытуцыя, наш выбарчы закон не маюць ніякіх асава-рака, перападкажучых працоўным ажыццяўляць іх правы. Сталінская Канстытуцыя не толькі агароджае асноўныя правы грамадзян, але і абяспечвае гэтыя правы ўсёй сілай савецкіх законаў.

Сталінская Канстытуцыя ўстанавіла адзіноства законодаўчай улады БССР. Барацьба з парупальнікамі савецкіх законаў, барацьба з людзьмі, якія паірабю савецкія законы, ёсць абавязак і доўг усіх грамадзян Савецкага Саюза.

Трэба, таварышы, прызнаць, што на практыцы ў нас да гэтага часу сустракаюцца грубыя парупленні савецкіх законаў. У некаторых раёнах нашай рэспублікі выдаюцца незаконныя абавязковыя паставы. Для ілюстрацыі прывяду некалькі фактаў.

Вось, напрыклад, прэзідыум Рагачоўскага раённага акрвыканкома ў 1937 годзе выдаў абавязковую паставу пад назвай «аб абранстве і знішчэнні брадзячых сабак». Згодна гэтай паставы забараняцца каму-б та ні было збіраць на балотах, кустах, сенакосах і іншых прыродных месцах, а таксама ўстаўленне вудляў у лясках, небяспечных у пагарныя адносіны.

Вось, напрыклад, прэзідыум Рагачоўскага раённага акрвыканкома ў 1937 годзе выдаў абавязковую паставу пад назвай «аб абранстве і знішчэнні брадзячых сабак». Згодна гэтай паставы забараняцца каму-б та ні было збіраць на балотах, кустах, сенакосах і іншых прыродных месцах, а таксама ўстаўленне вудляў у лясках, небяспечных у пагарныя адносіны.

Прэзідыум Тураўскага раённага акрвыканкома яшчэ далей пайшоў. Ён выдаў абавязковую паставу аб ахове лясоў ад пажару і ўнёс у не наступны пункт: «забараніць збор ягад, грыбоў, а таксама ўстаўленне вудляў у лясках, небяспечных у пагарныя адносіны».

Прэзідыум Тураўскага раённага акрвыканкома яшчэ далей пайшоў. Ён выдаў абавязковую паставу аб ахове лясоў ад пажару і ўнёс у не наступны пункт: «забараніць збор ягад, грыбоў, а таксама ўстаўленне вудляў у лясках, небяспечных у пагарныя адносіны».

Беларускі рабочы быў раней самым адсталым і самым бяднявым рабочым. Больш 50—80 каб. ён ніяк не мог зарабіць за 14-гадзінны рабочы дзень. Самы парывенькі гаспадарчык над ім здзекаўся.

Няхай жыве беларускі народ! Няхай жыве таварыш Сталін! (Бурныя апладысменты).

нах. І калі грамадзянін парушае гэту паставу — ён плаціць 100 рублёў штрафу.

Той-жа Тураўскі раённаком паставіў: забараніць малагадовым дзетам, прэстарэлым, малавунным і сляпым запальваць запалкі, распальваць самавары і зацэпваць печы. І ўскі, хто парушае гэту паставу, павінен плаціць 100 рублёў штрафу.

Ясна, што гэта варажак паставы, несумненна, выкарыстоўваецца нашымі ворагамі. У той час, калі наша Сталінская Канстытуцыя праяўляе выключныя клопаты аб старыках, аб нашых дзецях, — ёсць яшчэ ў нас такіх разумнікі ў асобных раённакомках, якія выдаюць абавязковыя паставы, забараняючыя старым і дзецям запальваць запалкі.

ВОЛКАУ: Гэта антысавецкая вынаходніцтва 1937 года?

— Гэта абавязковыя паставы 1937 года, ікая яшчэ існуе на гэты час і нікім не адменена.

ВОЛКАУ: Пракуратура павінна адмяніць.

— Правільна. Тут трэба сказаць, што, на жаль, раённыя пракуроры ў цэлым радзе выпадкаў праяўляюць абурэнне і аднадушнае выказанне паўнаасно варажым выказаннем.

Мне думецца, наш абавязак заключаецца ў тым, каб скончыць з гэтымі парупальнікамі Сталінскай Канстытуцыі. За гэту справу несумненна адказваць раённаком, райком і пракурор у першую чаргу.

Значэнне і роля савецкай сацыялістычнай законнасці ў барацьбе з ворагамі народа велізарны. Парупленне савецкіх законаў нярэдка ўмела скарыстоўваюць ворагі для маскіроўкі сваёй подлай, злычыннай, падрыўнай і здрадніцкай работы.

Бліскучыя вынікі выбараў у Вярхоўны Совет БССР паказалі, з якім энтузіязмам сустрэла краіна вялікую Сталінскую Канстытуцыю. Няма сумнення, што наш беларускі народ з такім-жа энтузіязмам і адданасцю правядзе выбары ў Вярхоўны Совет БССР.

Няхай жыве беларускі народ! Няхай жыве вялікая дружба ўсіх нацыянальнасцей, населяючых нашу слаўную радзіму!

Няхай жыве наша вялікая партыя Леніна—Сталіна!

Няхай жыве наш настаўнік, наш правадзір, наш друг, наш родны таварыш Сталін! (Усё ўстаюць, бурныя, доўга незмаўваючыя апладысменты).

ПРАМОВА тав. БРУХАНСКАГА

Чым былі раней беларускія рабочыя і рабочыкі сялян? Яны былі бясраўнымі барацьбіцямі памешчыка, кулака, капіталіста. Зараз беларускі рабочы, беларускі сялянін вышэй англіскага лорда, яго асоба неадэкватна. Ён выбірае і яго выбіраюць у вышэйшы орган дзяржаўнай улады.

Беларускі рабочы быў раней самым адсталым і самым бяднявым рабочым. Больш 50—80 каб. ён ніяк не мог зарабіць за 14-гадзінны рабочы дзень. Самы парывенькі гаспадарчык над ім здзекаўся.

А зараз гэта ўсё адмышло ў венах і ніколі не вернецца. Зараз рабочы — гаспадар вытворчасці.

Мы павінны па-большавіцку падрыхтавацца да выбараў у Вярхоўны Совет БССР. У нас ёсць каго выбіраць. Мы выбіраем у сацыялістычны парламент рэспублікі самых лепшых сыноў нашай радзімы, адданых справе партыі Леніна—Сталіна.

Няхай жыве беларускі народ! Няхай жыве таварыш Сталін! (Бурныя апладысменты).

ПРАМОВА тав. А. Ф. КІРЫЕНКА

(Старшыня Лельчыцкага раённага акрвыканкома)

Таварышы, праект выбарчага закона Беларускай ССР, прадстаўлены на зацверджанне VIII сесіі ЦВК БССР, адуляцца выдатным гістарычным дакументам і выкаіае пачуццё вялікай

радысі ўсяго беларускага народа. Беларускі народ упершыню атрымаў сваю дзяржаўнасць толькі ў выніку перамог Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі, дасягнутых пад непаўторным кіраўніцтвам вялікай партыі Леніна—Сталіна.

Наш пагарнічы Лельчыцкі раён, у мінулым адсталы і забыты, цяпер расце і квітнее. У 1937 годзе калгаснікі атрымалі ў сярэднім на 2,5 кілаграма асвожываў на працадзень, а ў асобных калгасах вага працяжыла складала 3—4 кілаграма асвожываў (калгасы «Новая ніва», «Чырвоны бор», «Перамога» і іншыя).

ВОЛКАУ: Гэта мала. Самае мінімальнае павінна быць 5 кілаграм асвожываў на працадзень.

— Тав. Волкаў, калі ў 1937 годзе мы мелі 3—4 кілаграмы, то цяпер мы ставім сабе задачу дабіцца 5 кілаграм

асвожываў на працадзень у нашых калгасах.

У выніку ўмацавання калгасаў мы маем у нашым раёне цягу аднаасобнікаў да калектывізацыі. За IV квартал мінулага года ўступіла ў калгасы 102 аднаасобнікі і на працягу студзеня і лютага 1938 года — 133 аднаасобных гаспадарак.

Мы сабраліся на VIII сесію ЦВК БССР, каб абмеркаваць і зацвердзіць «Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР», якое палкам і поўнаасно аснова на Сталінскай Канстытуцыі ССР і на Канстытуцыі БССР.

Наша задача — дасяць выбарчы закон Савецкай Беларусі да кожнага выбаршчыка. Вопыт правядзення выбараў у Вярхоўны Совет ССР паказаў, што ў нас блізка справілася са сваёй работай велізарная колькасць агітатараў, вырашчых з радю калгаснікаў, настаўнікаў, якія неслі ў масы жыццё большавіцкае слова. Улічваючы памылкі, якія мы мелі ў перыяд выбараў у Вярхоўны Совет ССР, арганізуючы і дапамагаючы гэтым вырашчым людзям ізавага савецкага актыва, мы, бласпечна, дабімся таго, каб Палажэнне аб выбарах было дасядзена да кожнага выбаршчыка.

Таварышы, мы ні на хвіліну не павінны забываць укаанне таварыша Сталіна аб капіталістычным акружанні. Мы жывем на граніцы з капіталістычным Захадам. Ворагі прабуюць заслаць да нас шпіёнаў, дыверсантаў, ахвочых фашысцкіх банд, каб прыводзіць тут контррэвалюцыйную работу. Нам неабходна ўсемерна палішыць большавіцкую ільнасць, выкіраваць ворага і бязлітасна граміць яго. Рахучая, бялітасная барацьба з ворагамі, сістэматычная работа ў масах, вырашчванне новага актыва забеспечыць поспех выбараў у Вярхоўны Совет БССР.

Няхай жыве вялікі беларускі народ! Няхай жыве партыя Леніна—Сталіна!

Няхай жыве вялікі гений чалавечтва — таварыш Сталін! (Працяглыя апладысменты, усё ўстаюць).

ПРАМОВА тав. В. Я. СЕДЫХ

(Дэпутат Вярхоўнага Савета БССР, старшыня Полацкага акрвыканкома)

Прадстаўлены праект «Палажэння аб выбарах у Вярхоўны Совет БССР» поўнаасно адпавядае Сталінскай Канстытуцыі, на аснове якой будучыя праходзіць выбары ў Вярхоўны Совет БССР.

Перад намі стаіць задача — паспяхова і арганізавана правесці выбары. Выбарчая кампанія павінна выкіраваць новы творчы ўдзель працоўных мас, новы разварот стыханаўскага руху на прадпрыемствах і ў калгасах.

Тав. Волкаў правільна заўважыў, што мы павінны дабівацца ў гэтым годзе атрымання на працадзень мінімум 5 кг. асвожываў. Гэта магчыма толькі пры ўмове падняцця прадукцыйнасці працы і ажыццяўлення аграгэмічных мерапрыемстваў у нашай сельскай гаспадарцы.

Мы не павінны лічыць, што наколькі выбары ў Вярхоўны Совет Саюза ССР прайшлі добра, то мы ў надыходзячых выбарах можам пакласціся на самапек. Мы павінны быць ільнымі. Трэба павесці ўзмоцненую маса-палітычную работу сярод працоўных, асабліва ў вёсцы. Перш за ўсё, трэба скарыстаць вопыт выбараў Вярхоўнага Савета Саюза ССР, расказаць шырокім масам працоўных аб усіх нашых дасягненнях, аб клопатах, якія праяўляе аб працоўным народзе партыя большавіцкая, наш любімы правадзір таварыш Сталін.

Пачатак выбарчай кампаніі абавязвае нас ішчэ больш, яшчэ шырай прыводзіць нашу агітатыйна-масавую ра-

боту ў вёсцы, дабіцца канчатковага выкірачвання і знішчэння ворагаў і поўнай ліквідацыі вынікаў шкодніцтва.

Няхай жыве наш вялікі правадзір, настаўнік, друг і бацька таварыш Сталін! (Працяглыя апладысменты).

ПРАМОВА тав. А. В. САВІЦКАЙ

(Член ЦВК БССР, Старшыня Хэрлапаўскага сельсавета, Кіраўскага раёна).

Таварышы! Ад стыханаўцаў і стыханавак, ад усіх працоўных Хэрлапаўскага сельсавета, Кіраўскага раёна,

перадаю сесіі ЦВК БССР палкам прытаніне! (Апладысменты).

Не так даўно ўвесь Савецкі Саюз святкаваў вялікае свята — дзень выбараў у Вярхоўны Совет ССР.

Перад выбарамі ў Вярхоўны Совет мы праводзілі ў сельсавене курсы агітатараў, а пасля сканчэння курсаў

вялі агітатыйны срод калгаснікаў і аднаасобнікаў. Мы папулярызавалі «Палажэнне аб выбарах у Вярхоўны Совет» і Сталінскую Канстытуцыю, раслуцмачвалі кожнаму калгасніку і калгасніцы вогненны радкі большавіцкай праўды.

У капіталістычных краінах жанчыны не маюць ніякіх правоў, а ў нашым Савецкім Саюзе жанчыны роўнапраўна з усімі грамадзянамі. Успомніце, як было пры цару Нікалае. Ужо з малых год падкрэслівалася наша бяспраўе. Вось характэрны факт: бывала, калі народзіцца хлопчык, пот бярэ яго на рукі і нясе за так называемай «царскія дзверы». А калі народзіцца дзяўчынка, пот падносіць яе толькі да «царскіх дзвярэй» і кладзе на падлогу, бо яна «недастойна прайсці за царскія дзверы».

Царзку мы даўно закрылі, зрабілі яе выдатны клуб. У тое самае месца, якое было даступна толькі хлопчыкам, зараз ходзяць усе жанчыны, маладзі і старыя. (Бурныя апладысменты).

Я думаю, што па нашаму Хэрлапаўскаму сельсавету і па ўсяму Кіраўскаму раёну мы будзем рыхтавацца надзярна да выбараў Вярхоўнага Савета БССР.

Няхай жыве тварец новай Канстытуцыі таварыш Сталін! (Бурныя апладысменты, усё ўстаюць).

АБ ПАЛЯПШЭННІ ПРАЕКТНАЙ І КАШТАРЫСНАЙ СПРАВЫ І АБ УПАРАДКАВАННІ ФІНАНСАВАННЯ БУДАЎНІЦТВА

Паставы Савета Народных Камісараў Саюза ССР

(ПРАЦЯГ)

10. У межах спрашчэння складання каштарысаў устанавіць, што накладныя выдаткі павінны вылічвацца ў наступным парадку:

а) па будаўнічых работах — лічываць, як працэнтны, накладныя выдаткі разам з прыбыткам будаўнічага да 24 проц. на агульны кошт працых затрат, уключаючы загатоўчакладскія выдаткі;

б) па мантаж абсталявання — уключаць накладныя выдаткі ў прэйскуранты мантажных работ.

Абавязак наркамату Саюза ССР і Савецкіх рэспублік, якія вырабляюць абсталяванне, выдць не пазней 1 мая 1938 года прэйскуранты абсталявання, вызначаючы яго папу, кошт упакоўкі і тары і т. д.

Абавязак усе наркаматы да таго-ж тэрміну распрацаваць ценнікі на мантаж абсталявання, імі вырабляемага ці маніпруемага, і ўнесці іх на зацверджанне ў Камітэт па справах будаўніцтва пры СНК ССР.

11. Устанавіць, што пры складанні рабачых чарыжоў робіцца ўдкладненне аб'ёму работ і каштарысат кошту асобных аб'ектаў будаўніцтва, у межах агульнага кошту па зацверджанаму каштарысу да тэхнічнага праекта, і на гэтай падставе ўдкладняюцца дагаворы паміж падрадкамі і заказчыкамі.

III. ПА ФІНАНСАВАННЮ

13. Зацвердзіць «Правілы фінансавання будаўніцтва прамысловымі банкам».

14. Устанавіць, што ў тых выпадках, калі будаўніцтва поўнаасно выканала гадзавое заданне па зніжэнню кошту, Пробанк, па ўказанню адпаведнага народнага камісара, выдае ў распараджэнне начальніка будаўніцтва 10 проц. ад сумы зніжэння для прэміравання інжынерна-тэхнічнага персанала і рабочых гэтай будоўлі за кошт прыбыткаў на данай будоўлі.

Гэты фонд прэміравання пры зацверджанні гадзавой справаздачы не можа быць скарыстан на пакрыццё іншых выдаткаў.

15. Зацвердзіць «Правілы аб падрадных дагаворах па будаўніцтву» і тыповыя падрадных дагаворы — генеральны і гадзавы.

16. Дазволіць наркаматам на 1938 год пры зацверджанні каштарысаў да тэх-

нічнага праекта, дапускаць уключэнне ў каштарыс выдаткаў на непрадбачаныя работы, у размеры, не перавышаючы 5 проц. ад каштарыснага кошту данай будоўлі. Выкарыстанне ўказанай сумы робіцца з дазволу народнага камісара або ў парадку, ім устанавіленым.

Старшыня Савета Народных Камісараў Саюза ССР В. МОЛАТАУ, Кіраўнік справам СНК Саюза ССР Н. ПЕТРУНІЧЭУ.

Масква, Крэмыль, 26 лютага 1938 года.

АБ СТВАРЭННІ КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ БУДАЎНІЦТВА ПРЫ СОЎНАРКОМЕ ССР

Паставы Савета Народных Камісараў Саюза ССР

Совет Народных Камісараў Саюза ССР паставіў:

1. У межах паліпшэння будаўнічай справы, унясення адзіноства ў нарманне будаўніцтва і кантролю за прымяненнем устаноўленых норм, стварыць пры Савете Народных Камісараў Саюза ССР Камітэт па справах будаўніцтва.

2. Укласці на Камітэт па справах будаўніцтва наступныя задачы:

а) зацверджанне норм і тэхнічных умоў будаўнічага праектавання і правядзення будаўнічых работ, норм выпрацоўкі па будаўніцтву і мантаж, норм выдаткавання матэрыялаў і норм накладных выдаткаў па будаўніцтву;

б) зацверджанне распрацаваных адпаведнымі наркаматамі стандартаў па будаўніцтву, будаўнічых матэрыялах, будаўніцтву і санітарна-тэхнічнаму абсталяванню;

в) зацверджанне каштарысных норм па будаўнічых, мантажных і санітарна-тэхнічных работах;

г) унясенне на зацверджанне Соўнаркома ССР цэн на будаўнічыя матэрыялы, будаўнічае і санітарна-тэхнічнае абсталяванне;

